

arra a kérdésre nevezetesen, hogy *minő jelentősége van a kálvinizmusnak a jövőre nézve?*

A jövőendő nem rajzolódik ki világosan a láthatáron s ha nem megyek is el addig az állításig, hogy mi már az általános tönkrejutás szélén állunk, annyi mégis bizonyos, hogy a jelek vészjóslók. De nem a természet és annak erői felett való hatalmunkat illetőleg, mert az a hatalom még sokszor jegyez föl óriási győzelmeket és még a legbüszkébb szárnyalásu képezetet is alig sejtheti, hogy csak a legközelebbi ötven esztendő alatt is hová emelkedhetik ez a hatalom. Ezzel kapcsolatban az életben növekszik a kényelem. A forgalom és közlekedés állandóan messzebb ágazik és gyorsabban bonyolódik. Ázsia és Afrika, melyek egészen mostanáig aludtak, mind jobban belekerülnek a zsidongó élet széles forgatagába. Az egészségügy fejlődik a sport által. Testileg erősebbek vagyunk, mint bármely megelőző nemzedék. Tovább élünk. S ahol a testi fogyatkozás az életet végzetes veszedelemmel fenyegeti, a gyógyászat szinte megdőbbszent bennünket a maga csodáival. Egyszóval csaknem minden fény az élet anyagi, kézzelfogható oldalára esik.

S az elégedetlenség mégis zajong s a bátortalan gondolkodó mégis panaszkodik, mivel, ha az anyagi világot még oly magasra értékeljük is, *emberi* életünk még nem merülhet benne ki. A napszámos kunyhójából hálás hangokon dicsérő zsoltár szállhat a magasba, mialatt a milliomos a maga pompás palotájában unatkozik és öngyilkosságra gondol. Nem a körülöttünk levő kényelemben, nem a hozzánk tartozó testben gyökerezik a mi személyiségünk, polgári és emberi mivoltunk, hanem abban a szellemben, amely minket bensőleg tevékenység tesz s ebben a benső öntudatban